

11 Contaminació atmosfèrica

Què és?

La contaminació atmosfèrica és la presència a l'aire de substàncies químiques, físiques o biològiques que poden perjudicar la salut humana, la salut ambiental i, en definitiva, la qualitat dels ecosistemes.

Entre els principals contaminants a les ciutats hi trobem les petites partícules -sòlides o líquides- que es troben en suspensió a l'atmosfera (del tipus PM10 i PM2,5), el diòxid de nitrogen (NO₂), el monòxid de carboni (CO), el diòxid de sofre (SO₂) i l'ozó troposfèric (O₃).

Per què es produeix?

La contaminació atmosfèrica pot ser d'origen antropogènic, és a dir deguda a l'activitat humana, o causada per processos naturals, com les erupcions volcàniques, els incendis forestals o les tempestes de sorra.

Les principals fonts de contaminació de l'aire d'origen antropogènic són:

- El trànsit i el transport rodat, que és la principal font en zones urbanes
- Els sistemes tèrmics de les activitats domèstiques i comercials com estufes, calderes o radiadors
- Les activitats industrials, especialment aquelles d'elevat consum energètic o les que utilitzen productes de neteja, pintura o dissolvents

- La producció d'energia d'origen fòssil com la combustió del petroli, gas natural o carbó
- Activitats agrícoles i ramaderes, sobretot els purins
- La descomposició de residus
- L'activitat aeroportuària i dels vaixells de gran tonatge

L'experiència de la Covid-19 i del confinament va demostrar la influència directa de l'activitat humana sobre els nivells de contaminants i la millora de la qualitat de l'aire. Va ser el primer any en què es van reduir considerablement la presència dels contaminants atmosfèrics i de les emissions de gasos d'efecte hivernacle i va marcar la tendència a seguir des del rigor de les investigacions científiques.

Quins impactes té?

Els contaminants presents a l'aire tenen impactes negatius sobre el clima, la salut humana, els ecosistemes i els cultius.

A les ciutats, fenòmens com l'*smog* fotoquímic són alguns dels seus impactes visuals i es fa present com una boira tòxica provocada per la combinació de la radiació solar amb diversos contaminants.

Els seus efectes sobre la salut humana són especialment importants:

- Produeix inflamació de les vies respiratòries.
- Apareix tos, dificultat per respirar i opressió al pit.
- Empitjoren els problemes respiratoris com l'asma i afavoreix l'aparició de malalties cardíques i les agreuja.
- Si es perllonga, produeix estrès, malestar general, aparició de diferents tipus de càncer i, en casos extrems, la mort prematura.

Les partícules en suspensió de diàmetre menor o igual a 2,5 µm, és a dir, les PM2,5, són d'especial rellevància, ja que juntament amb les PM10 (diàmetre entre 2,5 i 10 µm) poden arribar als pulmons, i provocar problemes respiratoris. A més, les partícules PM2,5 poden arribar també al torrent sanguini, i donar pas a problemes cardiovasculars.

Segons l'Organització Mundial de la Salut, la contaminació per PM2,5 és l'amenaça mediambiental més greu per a la salut humana i afecta especialment infants, gent gran i persones amb problemes respiratoris previs. A banda, es calcula que el 30% de les asmes infantils són provocades per la contaminació urbana que produeix el trànsit rodat.

A Girona

El trànsit rodat continua sent la principal font de contaminació a la ciutat de Girona. L'estació automàtica de la Xarxa de Vigilància i Prevenció de la Contaminació Atmosfèrica -a Girona situada a l'Escola de Música Municipal- permet monitoritzar la qualitat de l'aire en temps real. També es monitoritzen els punts més exposats a contaminació procedent del trànsit rodat. Les dades es poden consultar a www.girona.cat, l'app de Girona, amb l'app AireCat o a la web "Vols saber què respires?" de la Generalitat de Catalunya.

Els darrers estudis realitzats conclouen que la ciutat de Girona presenta una qualitat de l'aire generalment bona. La situació geogràfica afavoreix la dispersió de contaminants i que es mantingui dins dels límits establerts la major part de l'any.

Consulta la qualitat de l'aire en temps real:

Què hi podem fer?

La iniciativa Girona Ciutat Circular treballa per una ciutat més sostenible a través d'una mobilitat més neta, energies renovables i millora de l'espai urbà, amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i els contaminants atmosfèrics i, per tant, millorar la salut pública i ambiental del nostre municipi i voltants.

Des de l'Ajuntament de Girona s'estan impulsant mesures com:

Pacificacions temporals o permanents del trànsit en alguns carrers, i mesures reductores de la velocitat dels vehicles.

Implementació de les zones de baixes emissions (ZBE).

Millora del transport públic.

Foment de la mobilitat activa (a peu, en bici o Girocleta).

Creació d'eixos verds i corredors naturals.

Com a ciutadans i ciutadanes, podem contribuir en el nostre dia a dia tot reduint l'ús del cotxe, triant el transport públic o compartit, i estant informats sobre la qualitat de l'aire que respirem a través dels canals mencionats anteriorment.